

MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 26 november 2008

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om idrott och religion på idrottsforum.org

Det finns de som menar att interessen for idrott i många moderna sekulariserade västerländska samhällen övertagit religionens roll när det gäller att ge ett annars innehållslöst liv syfte och mening. Särskilt antas detta gälla fotboll, och förvisso finns anekdotiska bevis i mängder som stöd for tanken att interessen for laget i många fall överflyglar alla andra aspekter av tillvaron. Kanske är det for att mota just denne Olle i grind som det på senare tid vuxit fram ett intresse for att studera sambandet idrott och religion. Nystartade **Centre for the Study of Sport & Spirituality** vid York St John University i York, England, är blott ett exempel på den här nya inriktningen – som i sin tur är blott ett av många exempel på hur religionen och religiösa institutioner arbetar for att uppnå förnyad relevans i det 21. århundradet. Dessvärre tycks initiativet till en akademisk tidskrift ha runnit ut i sanden; ett **Call for Papers** till *International Journal of Religion and Sport* från maj 2007 har ännu inte manifesterats i en utgivning. Men utgiven är historikern William J. Bakers senaste bok, *Playing with God: Religion and Modern Sport* (Harvard University Press), där han spårar förhållandet mellan dessa storheter från Puritanernas förkastelsedom över den syndiga sporten på 1600-talet, till den näst intill deifikasjon som de mest framstående atleterna i vår egen tid råkar ut for. Dagmar Dahl recenserar Bakers bok, och konstaterar bland annat att religionen i det här fallet är kristendomen, och att det i första hand handlar om den amerikanska historien.

Utmärkt historiebok om sport och kristendom i USA

Dagmar Dahl

Norges Idrettshøgskole, Oslo

*William J. Baker***Playing with God: Religion and Modern Sport**

322 sidor, inb.

Cambridge, MA: Harvard University Press 2007

ISBN 978-0-674-02421-2

For de som har vært interessert i temafeltet idrett og religion, er Bill Baker en ikke ukjent person. I sin tidligere bok *If Christ came to the Olympics* (utgitt i 2000) setter han på en fascinerende måte søkelys på det kristne syn på de olympiske leker og den olympiske bevegelsen og på kristne i møte med olympiske utfordringer. Allerede den gang imponerte han med historisk detaljkunnskap. Også i sin siste og mye mer omfattende verk *Playing with God – Religion and Modern Sport* presenterer han en historisk detaljrik fremstilling av møtet mellom religion og idrett som to viktige kulturfenomener. Spesielt omfattende går han frem når han presenterer utviklingen av religionenes konfrontasjon med sporten i USA. Her får leseren gjennom mange interessante historier innblikk i de mange små og store utfordringene som oppstod idet idrett og religion skulle bringes sammen. Det

medfører at kristendommen blir synonym med begrepet "religion" gjennom store deler av boken, selv om Baker har føyd til både et kapittel om (amerikansk) Islam, Mormonene, et avsnitt om Zen og de antikke religiøse røtter til de olympiske lekene. Boken er i hovedsak en beskrivelse av utviklingen i USA, men tar også med noen episoder fra engelsk og europeisk historie som hører med i denne konteksten.

Leseren får her et overblikk over religionenes, og spesielt den protestantiske kristendommens syn på idrett. Dessuten får vi et innblikk i forandringer innen idretten som står i vekselvirkning med (den kristne) religionen. Slike forandringer påvirkes og ble påvirket av religiøse ildsjeler innen idretten. Som et eksempel fra våre dager nevner han kommersialiseringen og sikter da spesielt mot situasjonen i hjemlandet. "Religion and sport especially are joined at the altar of commercial interest. [...] Sport promoters seek publicity and lively attendance at their events, and as churches seek wholesome activities and a podium for their message." Situasjonen en har i dag i USA, kaller Baker derfor "wedding between sport and religion". En del universiteter i USA har hatt tette bånd til kristne kirkesamfunn, som var steder for organisert idrettsaktivitet. Baker gir oss innblikk i den slags forbindelser og knytter dette sammen med tanken om den amerikanske "Civil Religion": "What denominational colleges and universities did institutionally, American patriotism has done ideologically: making religion and sport interdependent" (s.4).

Bevegelsen Muscular Christianity, som opprinnelig oppstod i sportsinteresserte kretser i det viktorianske England med den liberale anglikanske kirkemannen Charles Kingsley som initiativtaker, blir nøye beskrevet i et eget kapittel. Bevegelsen blomstret for fullt i USA i slutten av 1800 tallet og fremstod som den første nære forbindelsen mellom religion, i dette tilfellet kristendommen, og den moderne idretten. Det er interessant å nevne at utgangspunktet her var helseaspekter (og ikke lidenskapen for konkurranseidrett), som var insentiv for igangsetting av idrettsaktiviteter blant kristne i industribyene.

Selvsagt vier Baker også YMCA's historie og bidrag til idrettsutviklingen et eget kapittel i boken, spesielt med henblikk på ballidretter ved universiteter og høyskoler og blant unge menn.

I kapitlet om "God and Country Games" drøfter han koblingen mellom patriotisme, religion og sport, som spesielt i USA er en nokså særegen blanding. Her får vi også de moderne olympiske leker med Coubertins "religio athletae" belyst. I avsnittet "The Goal of National Greatness" i samme kapittel vender forfatteren blikket mot Europa og viser eksempler på forbindelser mellom religion, gymnastikk- og turnbevegelsen og patriotisme på europeisk jord, spesielt Tyskland. Andre historier som blir fortalt i boken, tar opp kristne kvinners inntog i idrettens verden.

I den siste delen av boken blir andre religioner belyst. Det finnes kapitler om Mormonene og Islam, samt en historie hvor Zen Buddhisme blir nevnt som en mulighet til å se konkurranseidrett fra et annet perspektiv. Det kunne gjerne vært mer her, men det samsvarer nok med Bakers konsept for hele boken, nemlig å la individuelle historier fortelle "historien". Kapitlet "Athletes for Allah" begynner med en noe forenklet fremstilling av Islam's holdning til moderne idrett: "Muslims enter the athletic arena armed with principles and rules" for så å poengtere at "Allah is a jealous god who sanctions no activity that interferes with a believer's religious duties". Men så er det heller ikke Bakers hensikt å drøfte Islam's syn på sport. Han vil heller fortelle om amerikanske muslimers idrettsengasjement, spesielt om svarte konvertitter, så som Cassius Clay alias Muhammad Ali. Han føyer inn et avsnitt om de som ikke står i rampelyset, slik som muslimske elever ved amerikanske skoler. Hverdagsproblemene, som møter dem når Islamsk lov skal gjelde i idrettslig praksis, er velkjente. Det dreier seg bl.a. om hijab, matreglene og kjønnsegregering.

I det siste kapitlet, som har overskriften "Gods and Games today", tar Baker opp spørsmålet om det er mulig å finne positive tegn på en moralsk idrett i forbindelsen mellom idrett og religion, også utover dopingproblemet.

Alt i alt dreier det seg om en historiebok i ordets egentlige forstand. Den preges av en underholdende og veldig fortellende stil med mange detaljer om utviklingen av koblingen mellom sport og religion med fokus på USA. Dette medfører at den europeiske leseren, til tross for enkelte episoder og glimt fra europeisk historie, kan oppleve en viss distanse til noen av hendelsene som er beskrevet. Likevel er boken spennende og interessant lesning, som gir mange detaljerte eksempler på hvordan sport og religion er knyttet sammen, og har "møtt" hverandre både på individuelt og institusjonelt plan (dvs. gjennom idrettsorganisasjoner og kirkelige/religiøse felleskap).

© Dagmar Dahl 2008

 Köp boken från Bokus.se

 Kjøp boken fra Capris.no

 Køb bogen fra Adlibris.dk

Buy this book from [Amazon.co.uk](https://www.amazon.co.uk)

Buy this book from [Amazon.com](https://www.amazon.com)

www.idrottsforum.org | Redaktör Kjell E. Eriksson | Ansvarig utgivare Aage Radmann